Bouwen op de Wind

Monumentaal boek over Arubaanse monumenten

ORANJESTAD — In de foyer van Cas di Cultura wordt donderdagmorgen het eerste exemplaar gepresenteerd van het boek *Bouwen op de Wind* van het auteursechtpaar Michel Bakker en Olga van der Klooster. Het boek biedt een goed gedocumenteerd en rijk geïllustreerd overzicht van de architectuur van Aruba.

door Floor Huygen

De publicatie kan door inhoud en opmaak al bij voorbaat als bijzonder worden aangeduid. De totstandkoming ervan heeft bijna tien jaar in beslag genomen.
Bakker en Van der Klooster, respectievelijk architectuurhistoricus/archeoloog en architectuurhistoricus/adviseur historisch kleurgebruik, hadden midden jaren negentig van de vorige eeuw van het Land de opdracht gekregen om op basis van hun expertise en een eerdere inventarisatie van professor Temminck Groll een monumentenlijst op te stellen voor het Monumentenbureau.
Die lijst is er gekomen en omvat 343 monumenten, die architectuur- dan wel cultuur historische waarde hebben, in stedenbouwkundig opzicht van belang zijn of vanwege hun uniciteit niet mogen ontbreken.

Foto: collectie Plantage Zorg & Hoop

Het voormalige officierslogement, tegenwoordig Bestuurskantoor aan de L.G. Smith Boulevard.

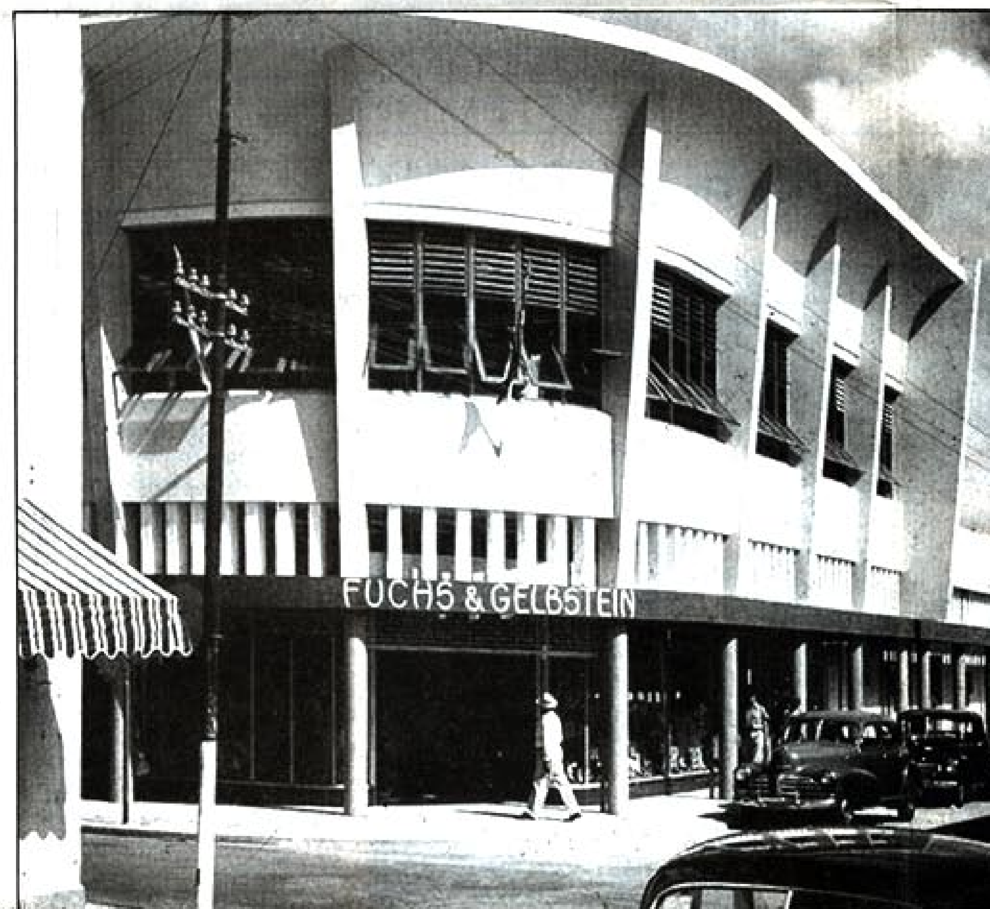
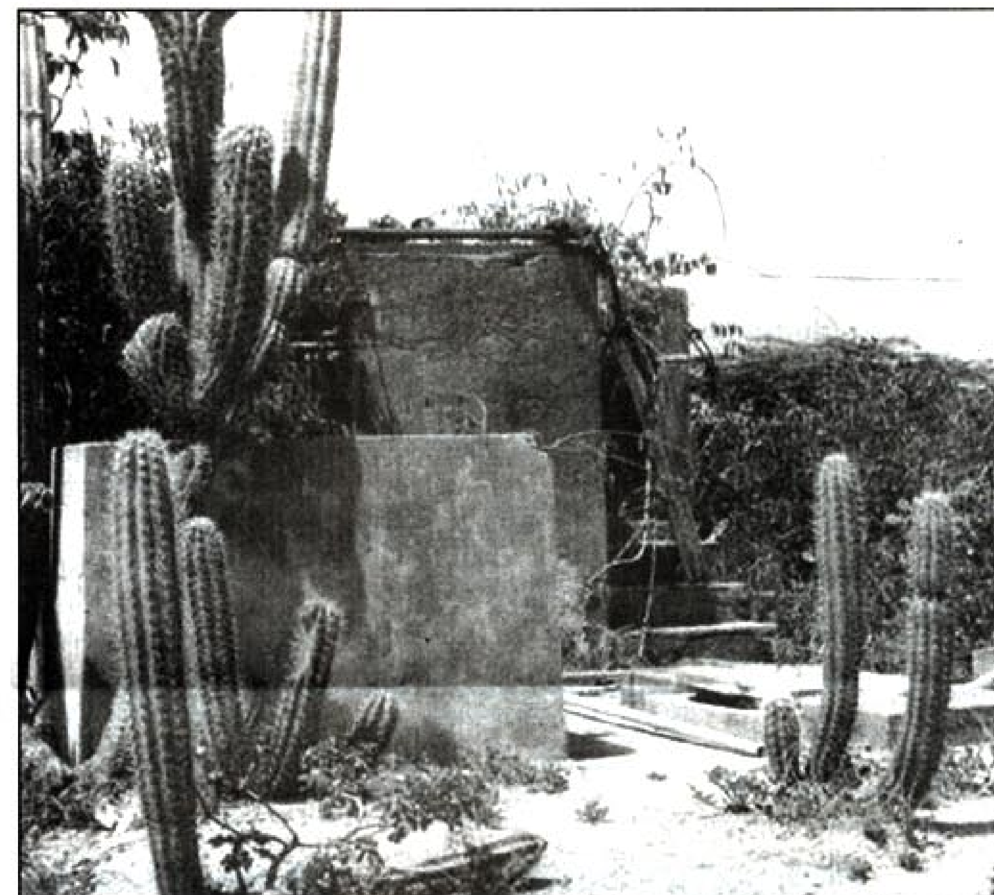

Foto: Henk Timmer

Dit winkelpand van Fuchs & Gelbstein in de voormalige Nassaustraat, nu Caya Betico Croes, uit begin jaren vijftig werd eind vorige eeuw gesloopt nadat de erven van de eigenaren het niet eens konden worden over een nieuwe bestemming.

Foto: Michel Bakker

Badhuisje achter Rococo Plaza te Paradera.

VELDWERK

Het samenstellen vergde veel veldwerk, waarbij gesprekken met bijvoorbeeld bewoners of gebruikers van panden een belangrijk onderdeel vormden. Een aantal oud-bewoners of gebruikers bleek al te zijn overleden maar er werden, bijvoorbeeld in bejaardentehuizen, gelukkig nog wel personen aangetroffen die mondeling de nodige informatie konden verschaffen. "Het was ons al snel duidelijk dat er bij dit project haast geboden was", aldus Van der Klooster. 'We moesten gegevens zien te achterhalen voordat die niet meer voorhanden waren. De fraters van Tilburg bleken over een uitgebreide fotocollectie te beschikken, waarvan we gebruik mochten maken. Toen de vroegere zusters van Imeldahof in 2004 naar Aruba kwamen voor een reunie hebben we ook niet geaarzeld om hen te spreken te krijgen. Zij konden ons nog veel vertellen."
Bakker vertelt dat het idee voor het samenstellen van het boek dat nu wordt gepubliceerd al gaandeweg werd geboren. De opdracht tot het schrijven kwam uiteindelijk van het Monumentenbureau en dat zorgde ook voor de eerste subsidieaanvraag. "We kregen overal zo veel interessante verhalen te horen over de geschiedenis van de verschillende gebouwen", aldus Bakker, "dat het zonde zou zijn om de gegevens alleen maar in een register van het Monumentenbureau te deponeren. Dat wij bezig waren ging als een lopend vuurtje rond en mensen kwamen uit zichzelf naar ons toe om ons dingen te laten zien. Zoals die bewoner in Paradera, die achter in zijn tuin de resten heeft staan van een oud badhuisje. Dat was een in de jaren dertig van de vorige eeuw door de overheid aangelegde openbare waterplaats, waar de bevolking een douche kon nemen en het vee kon drinken."
Een aantal panden bestaat niet meer, veelal door verval of afbraak. Soms zijn er dan nog wel foto's of andere afbeeldingen en soms is er alleen nog maar een maquette, zoals van de maloca's, de ronde hutten met rieten daken die door de indianen werden bewoond. Er worden echter ook panden beschreven die nog niet zo lang geleden het veld moesten ruimen. Zo wordt er bij 'het gat in de Mainstreet' altijd gerefereerd aan het afgebrande pand van La Linda. Maar tegenover modezaak Wulfsen & Wulfsen stond tot ongeveer tien jaar terug het monumentale pand van Fuchs en Gelbstein, beter bekend als de Number One store. Na de afbraak is er met het terrein nooit meer iets gebeurd.

Belangrijke informatie werd verder betrokken bij DOW en de afdeling Arubiana en Caribiana van de Nationale Bibliotheek.
Bouwen op de Wind is uitgegeven door het in Nederland gevestigde Libri Antilliani van Henny Coomans. De publicatie was mede mogelijk dankzij financiële steun van Unoca, Stichting Monumentenfonds Aruba, het Kabinet van de Gevolmachtigde minister in Den Haag, de Centrale Bank van Aruba en Plantage Zorg en Hoop, het Bureau voor het gebouwde erfgoed van Bakker en Van der Klooster.

INFORMATIEBRON

Het naslagwerk telt 340 pagina's en mag niet ontbreken in de boekenkast van iedereen die het cultureel erfgoed van Aruba een warm hart toedraagt. Het bevat uitstekend materiaal voor studenten die scripties willen schrijven. Ze vinden er hoe cunucuhuizen vroeger werden gebouwd. Oorspronkelijk waren ze van leem, later werden de muren met breuksteen opgetrokken en nog later met beton. Maar het boek bevat ook een verhaal over Mercado Picus, de meester-timmerman die verantwoordelijk is voor de bouw van onder meer het voormalige Papiamento restaurant aan de Wilhelminastraat tegenover het Stadhuis en het pand van oud-Amigoe redacteur wijlen Jos van der Schoot, op de hoek van de Dominicanessenstraat en de Concessielaan.

Bakker en Van der Klooster waren vanaf 1999 gemiddeld om de drie jaar voor een langere periode op het eiland om hun werkzaamheden uit te voeren. Voor het initiatief van *Bouwen op de Wind* vonden ze in Ivonne Webb-Kock, directeur van het Monumentenbureau, een goede partner.
Het resultaat is binnenkort verkrijgbaar bij Unoca en kan worden ingezien bij de Biblioteca Nacional.